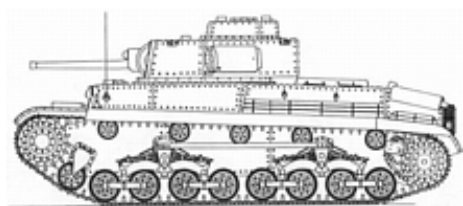

Ungarske kampvogne

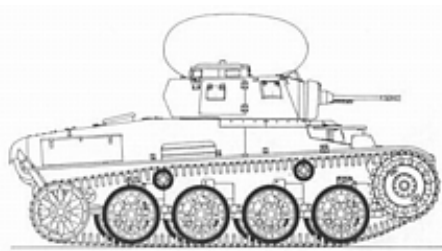
1. Indledning

Min ungarske hærstyrke er nu blevet suppleret med en panserbataljon. Jeg har valgt at opstille bataljonen i reduceret form, således at den i højere grad passer sammen med mine øvrige ungarske enheder end viser bataljonen på fuld styrke. Resultatet er blevet en handy lille enhed, som jeg glæder mig til at få prøvet af i et spil.

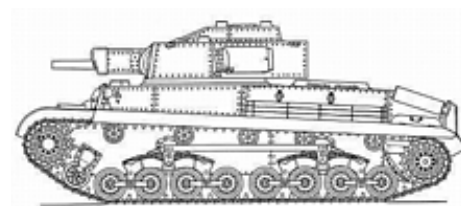
Når man læser om det antal kampvogne, som var til rådighed på forskellige tidspunkter af krigen, så giver den reducerede panserbataljon en ganske god repræsentation af virkelighedens ungarske panserenheder.

Turán I

Toldi I

Turán II

Denne artikel er opdelt således:

1. Indledning, min plan for opstilling af bataljonen, en omtale af modellerne, en kort historisk baggrund samt kildeangivelser og muligheder for at finde yderligere inspiration.
2. Billeder af de færdige modeller og figurer.
3. Krigsspilsorganisation og våbendata.

2. Min plan

Til at vise min ungarske panserbataljon opgjorde jeg følgende behov, som kunne opfyldes ved hjælp af modeller fra Cromwell Models:

Antal	Katalog	Type	Pris i £	Anvendelse
3	CRH01	Hungarian Turan I Tank	8.50	Middeltung kampvognskompagni + chefkampvogn
2	CRH02	Hungarian Turan II Tank	8.50	Tung kampvognskompagni
1	CRH04	Hungarian Toldi I Tank	6.75	Opklaringskampvogn
1	CRG37	German SdKfz 11 3 ton Half Track	6.75	Bjærgningskøretøj

Bjærgningskøretøjet var måske ikke strengt nødvendigt, da sådanne sjældent bruges i vores spil. Jeg blev dog inspireret til at lave modellen, da jeg fandt et billede af et halvbæltekøretøj af denne type, som trækker en Toldi kampvogn - så det var nærliggende af vise bataljonens bjærgningsdeling på denne måde.

3. Modeller

3.1 Cromwell Models Combat Ready serie

De her omtalte modeller er alle fra Cromwell Models Combat Ready serien. Alle modellerne er støbt i resin ledsaget af ganske få løsdele - tårn, tårnluget og bevægning. Igen påkalder støbeteknikken sig stor beundring - en komplet undervogn, inklusive bælte, hjul og bæreruller, hvorpå blot tårnet skal monteres. En lise for en krigsspiller, der således slipper for at skulle lime hundrede smådele sammen for at få en kampvogn ud af et byggesæt. Ud fra et modelmæssigt synspunkt er resultatet også fuldt tilfredsstillende, med et tilstrækkeligt detaljeringniveau, der giver et troværdigt resultat.

Cromwell Models: <http://www.xs4all.nl/~cromwell>

Køretøjerne er dog indkøbt hos <http://www.fandsscalemodels.co.uk/index.htm>, idet Cromwell Models ikke ulejlige sig med at svare på mine gentagne mails.

Bedømmelse:

Cromwells modeller i denne serie er som altid fint støbt, men har to svagheder; kampvognskanonerne og tårnluget. Da begge dele er støbt i resin, er de meget skrøbelige.

Turán I

Toldi I

SdKfz 11

Turán II

På Modelling in Miniatures hjemmeside kan ses billeder af de rå byggesæt

Toldi I Turán II

Turán I

På billeder af Turán kampvognene kan man ane noget hvidt bag vejrhjulene. Det er resultatet af et lidt for ivrigt arbejde med min nye boremaskine. Jeg antog fejlagtigt, at der var "luft" mellem bunden af kampvognen og vejrhjulene, hvilket ved et nærmere studie af kilderne viste sig at være forkert. Kuren blev, at jeg limede et lille stykke papir bag vejrhjulene. På de malede modeller ses fejlen ikke længere.

Den hvide stykke plastik over vejrhjulene forbinder bogierne. Forbindelsesstykket var ikke en del af Cromwells model, så der er brugt et tyndt stykke plastik til formålet.

3.2 Figurer fra Milicast

Kampvognskommandørerne er fra Milicast - sæt FIG 33 *Italian AFV Crew*. Skønt tænkt som italienere, så ligner figurerne ganske godt ungarske kampvognsbesætninger, der blandt andet brugte italienske og italiensk inspirerede uniformer. Sættet indeholder fem figurer støbt i resin - i samme stil som de russiske pansersoldater, jeg tidligere har anmeldt. Af de fem figurer er der en enkelt, som ikke kan bruges som ungarer; han er iført tropehjelm, og må således vente til operationer under varmere himmelstrøg måtte blive interessante.

To af figurerne er blevet til "buster".

Deres stillinger (den ene var stående, med armene ude til siden, den anden en torso) gjorde dem ikke umiddelbart anvendelige til de forholdsvis smalle tårnluger, der er på mine kampvognsmodeller.

Resultatet blev derfor, at kampvognskommandørerne lige netop har hovedet oppe af tårnlugerne.

Milicast: <http://www.milicast.com/index.html>

Bedømmelse:

Figurerne er velproportionerede og nydeligt støbt, stort set uden grater. At nogle af stillingerne ikke var anvendelige til mit formål, kan man ikke laste producenten.

3.3 Overføringsbilleder

På kampvognene er der anvendt overføringsbilleder fra det amerikanske firma Aleran Miniatures (18530 Mack Ave, #424, Detroit, MI 48236, USA), som blandt andet fremstiller et ark med ungarske og rumænske mærker.

Aleran Miniatures: <http://www.figuresarmourartilleryusa.com> (se *Decals*)

Med overføringsbillederne følger en glimrende vejledning i, hvorledes de bedst sættes på modellerne.

Bedømmelse:

Overføringsbillederne er meget skrøbelige og man gør klogt i at følge vejledningen. Yderligere oplevede jeg, at et af billederne nærmest blev opløst af den matte lak, som jeg malede oven på, efter montage. Det så interessant ud, men var en helt overflødig oplevelse!

4. Ungarske kampvogne

Som meget andet krigsmateriel i den ungarske hær, så var der også for få kampvogne. Kvaliteten, herunder ikke mindst bevæbningen, var ikke tidssvarende. *Too little and too late* er en ganske god sammenfatning af situationen.

4.1 Let kampvogn 38.M Toldi

Kampvogn 38.M Toldi blev bygget på licens fra den svenske fabrik Landsverk (model L-60). Kampvognen blev også brugt i den svenske hær - under betegnelsen Stridsvagn m/38.

Kampvognen fandtes i tre forskellige udgaver benævnt henholdsvis Toldi I, II og III. De to første var udrustet med en 20 mm maskinkanon, mens den sidste var udrustet med en 40 mm kanon. De første kampvogne kom i tjeneste i april 1940; de sidste blev leveret i løbet af 1942.

Betegnelse	Produktionstal	Kanon	Bemærkninger
Toldi I	80	20 mm	
Toldi II	110	20 mm	<i>Omkring 40 Toldi I og II blev i 1943 udrustet med samme kanon som Toldi III, Ny betegnelse 38.M Toldi IIA.</i>
Toldi III	12	40 mm	

4.2 Middeltung kampvogn 40.M Turán I og tung kampvogn 41.M Turán II

Den ungarske generalstab erkendte behovet for en middeltung kampvogn. Efter forgæves forhandlinger med Tyskland og Italien vendte man blikket mod Tjekkoslaviet. Herfra fik man i august 1940 produktionsrettighederne til Skoda-fabrikkernes T-21 kampvogn, hvis undervogn på mange måder minder om den Skoda-kampvogn, som i tysk tjeneste blev kendt som Pz 35(t).

To prototyper i blev fremvist i juli 1941 og de første serieproducerede kampvogne blev leveret i juni 1942. Kampvognen blev benævnt Turán efter et af de folkeslag som ungarene tilskriver deres oprindelse.

Kampene på Østfronten gjorde det klart, at en 40 mm kanon ikke var tilstrækkeligt og det blev besluttet at udruste kampvognen med en 75 mm kanon. De første Turán II kampvogne blev leveret i løbet af sommeren 1943. Kanonen var en kort 75 mm kanon. Inspirationen kan meget vel være kommet fra de tilsvarende tyske Pz IV kampvogne, skønt tyskerne allerede havde erkendt, at en kort kanon ikke var effektiv nok.

Ungarene nåede hurtigt frem til samme erkendelse og det blev besluttet, at en 105 mm kanon ville være den rette kaliber. I juni 1944 præsenteredes fire prototyper af Turán III, som var udrustet med en 105 mm kanon. På grund af de allierede bombardementer af den ungarske sværindustri, kom denne kampvogn aldrig i produktion.

Betegnelse	Produktionstal	Kanon	Bemærkninger
Turán I	285	40 mm	<i>I 1944 blev kampvognen benævnt Turán 40.</i>
Turán II	139	75 mm	<i>I 1944 blev kampvognen benævnt Turán 75.</i>

5. Kilder

1. *The Royal Hungarian Army, 1920 – 1945* af Leo W.G. Niehorster, Axis Europa Books, New York 1998, ISBN 1-891227-19-X.

2. *The Royal Hungarian Army 1920-1945, Volume II, Hungarian Mobile Forces* af Peter Mujzer, Axis Europa Books, New York 2000, ISBN 1-891227-35-1. (Venligst udlånt af Peter Gjørtler)
3. *Hungarian Armoured Vehicles in WWII*, Modell és Markett Magazin Extra No. 5/1998
4. *The Eastern Front, Armour Camouflage and Markings, 1941 to 1945* af Stephen Zaloga og James Grandsen, Arms and Armour Press, London 1983, ISBN 0-85368-583-5.
5. *Axis Allies on the Ostfront* af Bob Mackenzie, Tac Publications, Oxford 2001.

6. Læs mere og se billeder her

Om Turán I og II samt links til andre typer: <http://www.wwiivehicles.com/html/hungary/turan.htm>

Om ungarske panserkøretøjer: <http://mailer.fsu.edu/~akirk/tanks/hun/Hungary.html>

6.1 Kampvogne på museer

Det russiske pansermuseum Kubinka har et eksemplar af alle de ungarske kampvogne. Så vidt vides findes der ikke mange andre i verden. Jeg har ikke selv set kampvognene, men kun billeder heraf. Bemaling og afmærkning er ikke korrekt.

På vores breddegrader kan man på det svenske pansermuseum i Axvall se et eksemplar af Stridsvagn m/38 (den svenske udgave af Toldi kampvognen <http://www.algonet.se/~toriert/nr9.htm>). Jeg kan varmt anbefale et besøg på dette museum. Det er ikke stort og prangende, men rummer alligevel stof til flere timers studier - og så må man røre ved tingene! Se museets hjemmeside her: <http://www.algonet.se/~toriert/axvall.htm>.

7. Billeder af de færdige modeller

Bataljonschefens Turán 1 kampvogn

Som føringskøretøj er den udrustet med to radioantenner.

Om kampvognskommandøren tager sig til hovedet over et dårligt terningslag, må komme an på en prøve - mere sandsynligt er det dog, at han råber en kommando.

Opklaringskampvogn Toldi I

Jeg kunne ikke stå for rammeantennen på denne kampvogn - den måtte laves! Hårene på min kost - den sædvanlige universalløsning - var ikke lange nok, så jeg måtte ty til andre midler. En rammeantenne fra en Premo 1:87 model af en russisk kampvogn måtte holde for. Antennen er fremstillet af et smidigt plastmateriale, der gør den bøjelig.

Coaxialmaskineværet manglede på modellen, så et lille stykke plastik blev brugt i stedet.

Kampvognskommandøren blev tilovers fra den ene af mine Zrinyi 105 stormkanoner fra Small Scale Productions. Figuren er en smule mindre end Milicast figureerne, og passer derfor godt til denne lille kampvogn.

Forbilledet!

I løbet af krigen blev den ovale rammeantenne erstattet af en stavantenne. At dømme efter det tilgængelige billedmateriale, så blev den gamle type dog brugt så sent som i 1944.

På forbilledet kunne antenne lægges ned - hen over tårnet. Det blev for kompliceret i denne skala, så min antenne er limet fast.

Bjærgningskøretøj SdKfz 11

Hele modellen er en støbning - imponerende og meget tilfredsstillende, især da alternativet fra Revell (den tidligere Matchbox model) består af cirka 60 smådele, som skal limes sammen!

I ungarsk tjeneste blev køretøjet benævnt 37.M Hansa Lloyd, og blev hovedsagelig brugt som artilleritraktor for 10,5 cm let felthaubits (den velkendte tysk udgave).

Hvorfor er denne model ikke sløringsmalet, når nu bataljonens kampvogne er det? Så vidt jeg kan bedømme ud fra billeder, så var "bløde" køretøjer oftere i den grønlige fabriksbemaling end i sløringsbemaling.

Billedet som inspirerede mig til mit bjærgningskøretøj.

Operationen på billedet lykkedes ikke helt, idet soldaterne der ivrigt studerer materiellet er russiske og ikke ungarske!

Det foreligger dog ikke oplyst, om køretøjet rent faktisk var et bjærgningskøretøj, eller ungarsk for den sags skyld. Men jeg har valgt at betragte det som et ungarsk bjærgningskøretøj.

Inspireret af ovenstående fotografi, så var det nærliggende at tage dette billede. Mekanikeren er en Airfix figur, fra *RAF Refuelling* sættet.

Jeg valgte fabriksbemalingen til bjærgningskøretøjet dels for at give lidt kontrast til kampvognene dels fordi køretøjet også er tiltænkt en alternativ funktion som kanontraktor. I sidstnævnte funktion ville den ikke passe i sløringsbemaling.

Den tunge udgave af Turán kampvognen - Turán II, eller Turán 75, som den senere blev benævnt.

Kampvognene udgør det tunge kampvognskompagni (1. Kompagni).

Den middeltunge kampvogn Turán I, eller Turán 40 som den senere blev benævnt.

Kampvognene udgør det middeltunge kampvognskompagni (2. Kompagni).

Lugerne på modellerne var temmelig skrøbelige; da originalerne knækkede, så var plastikplade igen det gode alternativ. På de færdige modeller ses denne løsning ikke.

Som nævnt så er kampvognskanonerne meget skrøbelige, men de må nu holde, så længe de kan.

Figurens funktion i krigsspil bliver som afsiddet besætning (= patrulje) til opklaringskampvognen.

Under mere fredsmæssige forhold skal figuren bruges som bataljonschef.

Jeg blev inspireret til at male figuren med sort læderjakke ud fra forskellige billeder af pansersoldater - godt nok viste de billeder af besætningen på en Nimrod luftværnskampvogn, men figurens lange jakke passede perfekt til formålet.

7.1 Bemaling af kampvogne og uniformer

Jeg har brugt samme metoder og farver som anført i min artikel om Zrinyi 105 stormkanonen.

Ligesom stormkanonerne så er der også valgmulighed med hensyn til bemaling af kampvognene - enten grønne eller sløringsbemalede. Jeg valgte den sidste mulighed, da jeg finder den mere interessant og efter min mening karakteristisk for ungarske panserkøretøjer.

8. Krigsspilsorganisation

Bataljonens kampvogne aflægger honnør for chefen.

Panserbataljon (-)

Bataljonschef:
Turán I, chef

Stabskompagni:	1. Kompagni:
Toldi I	Turán II, kommandodeling
Ingeniørdeling	Turán II
Lastvogn, middeltung	
Nimrod luftværnskampvogn	2. Kompagni:
Bjærgningskøretøj	Turán I, kommandodeling

I forhold til min plan, så mangler jeg nu at supplere bataljonen med en Nimrod luftværnskampvogn. Søren Juul har skrevet en artikel om S&S Models udgave af dette køretøj. Desværre ser det dog ud til, at denne model ikke længere er i handlen, så jeg vil undersøge markedets øvrige muligheder for at opfylde mit behov.

Endvidere mangler jeg p.t. at lave bataljonens ingeniørdeling samt deres lastvogn. Jeg tror, at det nødvendige "rekrutteringsgrundlag" er til stede i beholdningerne - jeg skal blot beslutte mig for, hvilke figurer, der skal bruges. Men herom ved en senere lejlighed.

9. Panserbataljonens data omsat til Command Decision reglerne

v.jbkbhj

Per Finsted

